

Hij had natuurlijk niet verwacht dat grootvader de gebeurtenissen van de vorige avond in het bijzijn van het personeel ter sprake zou brengen, maar ook toen ze samen in de salon zaten met hun digestief, vertelde grootvader alleen maar over de bank, over de gebeurtenissen van die dag en een nieuwe klant uit Rhode Island die een omvangrijke vloot bezat. Matthew kwam binnen met thee en cake met een dikke laag vanilleglazuur – de kok had het glazuur nog besprenkeld met stukjes gekonfijte gember, wetend hoeveel David daarvan hield. Zijn grootvader verorberde zijn plak cake met snelle, kleine hapjes, maar David genoot er minder van dan anders, omdat hij gespannen afwachtte of zijn grootvader zou terugkomen op het gesprek van de vorige avond en bang was om zelf onbedoeld iets te zeggen waarin zijn ambivalentie zou doorschemeren, bang om ondankbaar te klinken. Eindelijk nam zijn grootvader twee trekjes van zijn pijp en zei zonder hem aan te kijken: ‘Er is nog iets wat ik in de beroering van gisteravond niet met je kon bespreken, David.’

Dit was zijn kans om nogmaals zijn dankbaarheid te uiten, maar samen met de rook uit zijn pijp wuifde grootvader Davids woorden weg. ‘Je hoeft me niet dankbaar te zijn. Het huis is voor jou. Je bent er immers zo aan verknocht.’

‘Zeker,’ begon hij, want zo was het ook, maar hij dacht nog steeds aan die merkwaardige gevoelens van eerder op de dag, toen hij zich die hele wandeling had afgevraagd waarom het vooruitzicht dat hij dit huis zou erven niet een gevoel van veiligheid in hem opriep, maar eerder een soort paniek. ‘Alleen...’

‘Alleen wat?’ vroeg grootvader, die hem op zijn beurt met een merkwaardige blik aankeek, en David, die vreesde dat er aarzeling in zijn stem had doorgeklonken, haastte zich eraan toe te voegen: ‘Ik maak me alleen zorgen om Eden en John.’ Grootvader wapperde weer met zijn hand. ‘Eden en John redden zich wel,’ zei hij afgemeten. ‘Over hen hoeft je je geen zorgen te maken.’

‘Grootvader,’ zei hij glimlachend, ‘over mij hoeft u zich ook geen zorgen te maken.’ Daar reageerde grootvader niet op, en beiden voelden zich ongemakkelijk, om de leugen op zich, maar ook omdat het zo’n flagrante leugen was, zo ver bezijden de waarheid dat ontkenning zelfs omwille van het fatsoen niet nodig was.

Uiteindelijk verbrak grootvader de stilte. ‘Ik heb een huwelijksaanbod voor je gekregen – een goede familie, de Griffiths uit Nantucket. Ze zijn natuurlijk begonnen als scheepsbouwers, maar nu bezitten ze een eigen vloot en een kleine maar lucratieve bonthandel. De heer in kwestie heet

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

1 Charles en is weduwnaar. Zijn zuster, die ook haar eega heeft verloren,
2 woont bij hem in en samen voeden ze haar drie zoons op. In het handels-
3 seizoen verblijft hij op het eiland en in de winter woont hij op Cape Cod.

4 Ik ken de familie niet persoonlijk, maar ze genieten veel aanzien, zijn
5 nauw betrokken bij het plaatselijke bestuur, en de broer van Griffith,
6 met wie hij en zijn zus het familiebedrijf bestieren, is hoofd van de han-
7 delsvereniging. Dan is er nog een zus die in het Noorden woont. Mijn-
8 heer Griffith is de oudste, de ouders leven nog en zijn grootouders van
9 moederskant hebben het bedrijf opgezet. Het aanbod is via hun advocaat
10 aan Frances voorgelegd.

11 Hij had het idee dat hij nu iets moest zeggen. ‘Hoe oud is hij?’

12 Grootvader schraapte zijn keel. ‘Eenenveertig,’ zei hij schoorvoetend.

13 ‘Eenenveertig!’ riep hij uit, feller dan zijn bedoeling was. ‘Neem me
14 niet kwalijk, maar eenenveertig! Dat is stokoud!’

15 Nu glimlachte grootvader. ‘Ach, dat valt wel mee,’ zei hij. ‘In mijn
16 ogen althans. En ook in die van de rest van de wereld. Maar inderdaad,
17 hij is wat ouder. Ouder dan jij in elk geval.’ En toen hij niet reageerde:
18 ‘Jongen, je weet dat je van mij niet hoeft te trouwen als je dat niet wilt.
19 Maar we hebben het vaker over deze optie gehad, en dan leek je er wel
20 oren naar te hebben, anders zou ik dit aanbod niet eens in overweging
21 hebben genomen. Zal ik tegen Frances zeggen dat je het afwijst? Of wil
22 je hem toch ontmoeten?’

23 ‘Ik geloof dat ik u tot last begin te worden,’ mompelde hij na een
24 stilte.

25 ‘Welnee,’ zei grootvader. ‘Je bent me niet tot last. Zoals ik al zei, geen
26 van mijn kleinkinderen hoeft te trouwen als hij dat niet wil. Maar mij
27 lijkt het verstandig om het in overweging te nemen. We hoeven Frances
28 niet onmiddellijk te antwoorden.’

29 Ze bleven zwijgend zitten. Het was inderdaad al vele maanden gele-
30 den – misschien wel een jaar of nog langer – dat hij een aanbod had
31 gekregen, of dat er iemand ook maar enige interesse in hem had ge-
32 toond, al wist hij niet of dat kwam doordat hij de laatste twee kandida-
33 ten zo snel en achteloos had afgewezen, of doordat de verhalen over zijn
34 afzonderingen, die grootvader en hij naarstig hadden trachten te verhul-
35 len, toch waren uitgelekt. En de gedachte aan een huwelijk boezemde
36 hem inderdaad een zekere mate van angst in, maar was het tegelijkertijd
37 niet ook zorgelijk dat dit nieuwe aanbod afkomstig was van een familie
38 die ze niet kenden? Het was ongetwijfeld een respectabele familie uit de
39 juiste kringen, anders zou Frances het nooit aan grootvader hebben

durven voorleggen, maar dat betekende ook dat grootvader en Frances samen hadden besloten om opties in overweging te nemen van buiten de kennissenkring van de Bingham, die bestond uit de ongeveer vijftig families die de Vrije Staten hadden opgebouwd en waarmee de Bingham zich verbonden voelden, waarmee niet alleen hijzelf en zijn broer en zus, maar ook zijn ouders en daarvoor zijn grootvader hun hele leven hadden verkeerd. Ook Peter behoorde tot die kleine gemeenschap, evenals Eliza, maar inmiddels was duidelijk dat de oudste erfgenaam van de Bingham, als hij wilde trouwen, zijn eega buiten deze elite zou moeten zoeken, dat hij zich op een ander milieu moest gaan richten. De Bingham waren niet hautain of selectief, ze waren niet van het soort dat weigerde zich in te laten met kooplieden en handelaars, met mensen die door ijver en slimheid tot een andere groep waren gaan behoren dan die waarin ze hun bestaan in dit land waren begonnen. Peters familie was dat wel, maar zij niet. En toch had hij het gevoel dat hij tekortschoot, dat alles wat zijn voorouders met zo veel moeite hadden opgebouwd door zijn toedoen verbrokkelde.

Ondanks grootvaders woorden had hij het gevoel dat hij het aanzoek niet zonder meer kon afwijzen: hij was als enige verantwoordelijk voor zijn huidige situatie, en het feit dat de Griffiths nu in beeld kwamen onderstreepte dat zijn keuzemogelijkheden niet onbeperkt waren, ondanks zijn naam en zijn grootvaders fortuin. Hij zei dan ook tegen grootvader dat hij instemde met een ontmoeting, waarop zijn grootvader – met nauwverholen opluchting, anders kon je het niet noemen – antwoordde dat hij Frances onverwijld op de hoogte zou brengen.

Hij was vermoeid geraakt, verontschuldigde zich en ging naar zijn kamer. Hoewel niets aan die kamer nog hetzelfde was als toen hij hier was komen wonen, kende hij hem zo door en door dat hij er zelfs in het donker zijn weg kon vinden. Een tweede deur bood toegang tot zijn werkkamer, die vroeger hun speelkamer was geweest, en daar trok hij zich terug met de envelop die zijn grootvader hem had gegeven voor hij naar boven ging. In die envelop zat een kleine ets van Charles Griffith, en hij bestudeerde het portret zorgvuldig in het lamplicht. Griffith was blond, had lichte wenkbrauwen, een zacht, rond gezicht en een volle maar niet overdreven grote snor; hoewel op de beeltenis alleen het gezicht, de hals en de aanzet van de schouders werden getoond, kon David zien dat de man zwaargebouwd was.

Ineens raakte hij bevangen door paniek; hij liep snel naar het raam, zette het open en snoof de koude, frisse lucht op. Hij realiseerde zich dat

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

het later was dan hij dacht, en beneden op straat was alles verstild. Moest hij nu ineens rekening houden met de mogelijkheid dat hij binnenkort Washington Square zou verlaten, zo kort nadat hij met enig onbehagen had geconstateerd dat hij hier misschien wel nooit weg zou komen? Hij draaide zich om, keek de kamer rond en probeerde zich voor te stellen dat alles wat zich daar bevond – zijn boeken, zijn schildersezels, zijn bureau met zijn papieren en inktpotten en de ingelijste portretten van zijn ouders, zijn chaise longue, al in zijn bezit sinds zijn studententijd en inmiddels zo oud dat de vuurrode biezen waren geplet en gebarsten, zijn paisleysjaal van de allerzachtste wol, een kerstgeschenk van grootvader twee jaar geleden, speciaal voor hem besteld in India, alles wat zijn gemak of genot diende, of allebei – zou worden overgebracht naar een houten huis in Nantucket, met hem erbij.

Maar het lukte niet. Al die dingen hoorden hier, in dit huis: het leek wel of het huis ze zelf had voortgebracht, alsof het levende wezens waren die zouden wegwijnen en sterven als ze werden verplaatst. Waarop hij zich afvroeg of dat eigenlijk niet ook voor hemzelf gold. Dit huis had hem dan misschien niet voortgebracht, maar toch zeker gevoed en gekoesterd. Als hij wegging van Washington Square, hoe zou hij dan ooit nog weten waar in de wereld hij thuishoorde? Hoe kon hij deze muren achterlaten, die hem onbewogen hadden aangestaard, ongeacht hoe hij eraan toe was? Hoe kon hij deze vloeren achterlaten, waarop hij 's avonds laat zijn grootvader hoorde aankomen als die in eigen persoon bouillon en medicijnen kwam brengen in de maanden dat hij aan zijn kamer gekluisterd was? Het was niet altijd een vreugdevol huis geweest. Een enkele keer was het er zelfs gruwelijk geweest. Maar waar anders zou het ooit zo volstrekt eigen voelen?